

Лекція 2. Особливості підготовки майбутніх педагогів до діагностичної діяльності

План

1. Сучасна педагогічна діагностика як сервісна педагогічна наука
2. Педагогічна і психологічна діагностика: відмінність та подібність
3. Педагогічна діагностика як компонент професійної педагогічної діяльності
4. Діагностичні уміння педагога

1. Сучасна педагогічна діагностика як сервісна педагогічна наука

Цілі діагностики:

- визначення прогалин у навчанні та вихованні
- підтвердження успішних результатів навчання та вихованні
- внутрішня і зовнішня корекція в разі невірної оцінки результатів навчання та виховання
- планування подальших етапів навчально-виховного процесу
- поліпшення умов навчання та

ВИХОВАННЯ

**Основні напрями педагогічної
діагностики:**

**Діагностика
валеопедагогічна**

**Психодіагностика
педагогічна**

**Діагностика соціо-
психолого-педагогічна**

**Діагностика соціально-
педагогічна**

Діагностика управлінська

Діагностика дидактична

Діагностика вихованості

- **Діагностика вихованості** -

різноманітні прояви (і відхилення від загальноприйнятої норми) вихованості дітей як інтегративного результату цілеспрямованих педагогічних зусиль і соціогенних впливів, а також виховні можливості всіх учасників (включаючи суб'єктів виховання) і факторів педагогічного процесу

- **Діагностика дидактична** - вивчає різноманітні прояви навчальних досягнень та навченості дітей для оперативного виявлення результатів навчання, можливих відхилень і їх корекції

- **Діагностика управлінська**
(організаційно-методична) -
вивчає педагогічний потенціал
навчально-виховного процесу:
кваліфікацію педагогів,
керівників навчальних закладів,
методичну підготовленість,
оснащеність і особливості
організації педагогічного
процесу

- **Діагностика соціально-педагогічна** -

вивчає соціальні умови педагогічного процесу та педагогічний потенціал соціального середовища для виявлення і корекції можливих відхилень

- **Діагностика соціо-психолого-педагогічна -**

соціально-психологічні фактори і явища педагогічного процесу, їх вплив на навчання, виховання і розвиток з метою корекції можливих відхилень

- **Психодіагностика педагогічна** - фактори і результати розвитку особистості в освітньому процесі.
- **Діагностика валеопедагогічна** - зміни стану здоров'я в процесі і результаті навчання і виховання різними педагогічними технологіям і в різних освітніх умовах.

Принципи педагогічної діагностики

- Цілеспрямованість діагностики;
- Задоволення професійних запитів педагогів;
- Адресність діагностики;
- Доступність діагностичних методик і процедур;
- Системність і безперервність вивчення діяльності педагога;
- Принцип об'єктивності.

2. Педагогічна і психологічна діагностика: відмінність та подібність

К. С. Станіславський

“Для психолога педагогічний процес - це умова дослідження.
Для педагога педагогічний процес - це об'єкт дослідження”.

ОСОБЛИВОСТІ ДІАГНОСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПЕДАГОГА І ПРАКТИЧНОГО ПСИХОЛОГА

Компоненти діагностичної діяльності	Педагог	Практичний психолог
<i>Мета діагностування</i>	Вивчає особистість дитини в оперативних цілях для вирішення завдань навчання і виховання, контролю; з метою педагогічного впливу на дитину	Вивчає особистість дитини для розроблення рекомендацій щодо створення оптимальних психологічних умов для розвитку особистості
<i>Рівень діагностування</i>	Вивчає основні характеристики пізнавальних процесів на макрорівні (поверхнево)	Вивчає весь обсяг численних характеристик пізнавальних процесів на макрорівні (більш поглиблено), диференційовано, різнобічно.
<i>Методи та інструментарій дослідження</i>	Основні методи – спостереження, бесіда, анкетування, тестування, експрес-методи	Складні спеціальні методики, психодіагностичні методи
<i>Взаємозв'язок педагога і психолога</i>	Дає психологу об'єкт діагностичної діяльності, вказує конкретних дітей, які найбільше потребують діагностування	Дає педагогу поглиблену і розгорнуту інформацію про дітей, психологічні причини відхилень у вихованні та навчанні, встановлює прогноз їх розвитку
<i>Тривалість діагностичної діяльності</i>	Безперервна, цілеспрямована, систематична у вигляді моніторингу	Епізодична, на вимогу педагога, батьків

3. Педагогічна діагностика як компонент професійної педагогічної діяльності

Функції (види діяльності) педагога:

- діагностична;
- орієнтаційно-прогностична;
- конструктивно-проектувальна;
- організаторська;
- інформаційно-пояснювальна;
- комунікативно-стимуляційна;
- аналітико-оцінна;
- дослідницько-творча

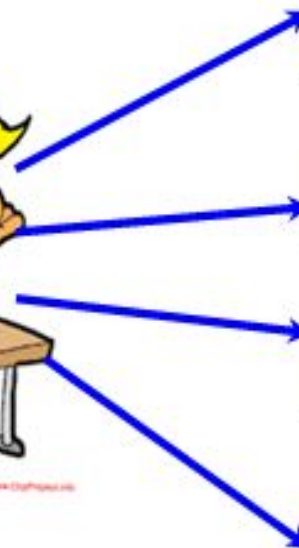
Суб'єкт

Об'єкт

Предмет

Учитель

Учень

Рівень навченості (знань)

Рівень вихованості

Рівень розвитку

Рівень розвитку
психічних процесів

4. Діагностичні вміння педагога

“Діагностичні вміння - вміння вести спостереження й аналізувати педагогічні явища (факти) і на цій основі складати і вирішувати педагогічні завдання, висувати гіпотезу і проводити експерименти, обробляти й узагальнювати результати експерименту”.

І. Єрофєєва та Н. Яковлєва

“Діагностичні вміння – вміння аналізувати, класифікувати, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки, розпізнаючи серед них випадкові та помилкові; визначати мету і розробляти конкретні завдання діагностичного вивчення, підбирати діагностичний інструментарій, накопичувати і обробляти діагностичну інформацію, здійснювати самодіагностику тощо”.

С. М. Мартиненко

СИСТЕМА ДІАГНОСТИЧНИХ УМІНЬ УЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Діагностичні вміння цілепокладання

- формулювання мети та завдань діагностування
- врахування індивідуально-психологічних особливостей учнів

Організаторські вміння

- планування дослідження
- залучення дітей, батьків і вчителів до діагностування
- забезпечення всіх суб'єктів навчально-виховного процесу методичними матеріалами
- визначення термінів і етапів роботи
- доведення інформації до всіх зацікавлених осіб
- забезпечення дотримання норм етики

Практико- діагностичні вміння

- спостереження за педагогічними фактами, явищами, процесами
- вивчення документації, результатів діяльності дітей
- відбір діагностичних методів і методик
- інтерпретація одержаних даних
- фіксація інформації під час діагностування

Оціночно- аналітичні вміння

- виокремлення суттєвих ознак досліджуваного процесу
- визначення подібності та відмінності в явищах
- групування фактів, властивостей за однією із ознак
- класифікація та узагальнення результатів спостережень
- оброблення одержаної інформації

Прогностично- конструктивні вміння

- складання програм і методик
- застосування результатів діагностування для планування навчально-виховної роботи
- прогнозування перспектив подальшого розвитку
- конструювання навчальних ситуацій
- укладання практичних рекомендацій

Операції діагностичної діяльності

```
graph TD; A[Операції діагностичної діяльності] --- B[порівняння]; A --- C[аналіз]; A --- D[прогнозування]; A --- E[інтерпретація]; A --- F[інформування]; A --- G[контроль];
```

порівняння

аналіз

прогнозування

інтерпретація

інформування

контроль

A decorative vertical border on the left side of the slide. It features stylized yellow and blue floral motifs, including leaves and swirls, set against a light blue background. The design is intricate and repeats vertically.

Дякую за увагу!